

DR. NÁDASKAY BÉLA

1848–1933

Állatorvos és orvosdoktor, a leíró- és tájbonctan tanára 1883-tól 1909-ig. A leíró bonctan művelője, kiváló festő és szobrász. A *Magyar Állatorvosok Lapja* elődjének, a *Veterinariusnak* alapítója (1878), első szerkesztője és kiadója. A Magyar Országos Állatorvos Egyesület alapító tagja, sok éven át titkára, majd alelnöke. Az anatómiai tanszék múzeumának szervezője.

Nádaskay Béla 1848. április 30-án Pesten született. Középiskolai tanulmányait a pesti kegyesrendiekénél, egyetemi tanulmányait, s ezzel egyidejűleg az állatorvosi tanfolyamot ugyancsak Pesten végezte. 1867 júliusában, 19 éves korában kitűnő jelzésű állatorvosi oklevelet nyert; 1871-ben, 23 éves korában orvosdoktorrá avatták. Már mint okleveles állatorvos 1867-ben Nagykőrösön kórbonctani szempontból is behatóan tanulmányozta a marhavészt.

1870 júliusában a Pesti m. kir. Állatgyógyintézethez „bonc- és éptani” tanársegéddé, 1872-ben anatómussá (prosector) nevezték ki. Eleinte a bonctani prospektúrán kívül más tantárgyak előadásával is megbízták. Így több éven át növénytani, fizikai, ásványtani és szülészeti előadásokat is tartott. Két féleven át törvényszéki állatorvostant is tanított, és ő vezette a hallgatók gyakorlati oktatását. Csak fokozatosan adhatta át a tantárgyakat más tanároknak, hogy minden erejét kizárólag fő tárgyának, a bonctannak szentelhesse.

1869-ben nagyobb külföldi utat tett, mely alkalommal a bécsi, müncheni, stuttgarti, zürichi, berlini és drezdai állatorvosi intézeteket látogatta meg. 1875-ben a keszthelyi M. kir. Felsőbb Gazdászati Tanintézethez nevezték ki rendes tanárnak, de már egy szemeszter után előbbi állásába helyezték vissza. 1875-ben újabb külföldi utat tett a müncheni és a párizsi állatorvosi iskolák tanulmányozása céljából. 1878-ban jelent meg *A hasznos háziállatok leíró boncztanának kézikönyve*, melyet a maga készítette rajzokkal illusztrált, és sok helyütt eredeti felfogásban írt meg. 1883-ban a rendkívüli tanári címet kapta, 1887-ben pedig a leíró és tájboncolástan nyilvános rendes tanárává nevezték ki.

1878-ban megalapította az első magyar állatorvosi folyóiratot, a *Veterinariust*, amelyet 1882. augusztus 15-éig szerkesztett. A Magyar Országos Állatorvos Egyesület titkára, majd alelnöke volt. Anatómiai készítményeivel négy kiállításon vett részt, így 1878-ban Székesfehérvárott, 1885-ben és 1896-ban Budapesten, 1900-ban Párizsban, mely utóbbin a közreműködők aranyérmével tüntették ki. Az 1900/1901-es tanévben a főiskola rektorhelyettese volt, és a tanévet az állatanatómia fejlődéséről szóló értekezésével nyitotta meg.

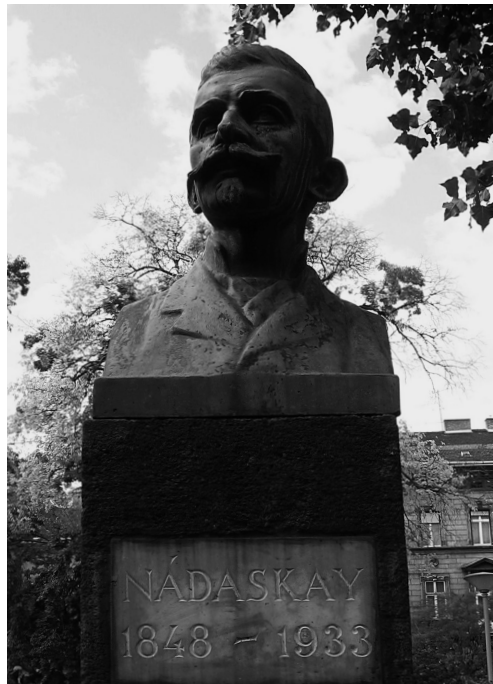
1909 decemberében, 61 éves korában, 40 évi állami szolgálat után, saját kérelmére nyugdíjba ment, és Rákospalotai villájába vonult vissza.

Nádaskay Béla elsősorban oktató, tanár volt. Külső érvényesülésre, tisztségek halmozására nem törekedett. Az ifjúság igazi, atyai barátja volt. Csendes, halk szavával nemcsak ismereteket hirdetett, hanem tudmányszeretetet is. Előadásaiból mindig kicsillant a gazdag tapasztalat, az előadott tárgy szeretete és szaktudománya iránti lelkesedése. Nemeset és jót akaró, szerény fellépésű, választékos modorú egyéniségét talán nem mindig méltányolták eléggé, azonban idealizmusától és optimizmusától sem a csalódás, sem a keserű tapasztalat nem fosztotta meg.

Intézetét nagy gonddal vezette. Az anatómiai intézet jelenleg is meglévő múzeumának magvait szinte a semmiből, de nagy lelkesedéssel igyekezett megeremteni. Az anatómia az ő számára nemcsak tudomány, hanem művészet is volt. Szeretettel, tudással és művészettel szolgálta tantárgyát, sokszor nagy leleményességgel készített egyes szép preparátumai (korróziós készítmények, dobüreg- és labirinthus-készítmények) ma is féltve őrzött kincsei az intézet gyűjteményeinek. A festészetben és szobrászatban kívül hódolt a zeneművészetnek is, és szépen énekelt; mint művészlélek minden szép iránt soha meg nem szűnő, meleg érdeklődést és nagy fogékonyságot árult el.

Az állatorvosi közügyek érdekében lankadatlanul tevékenykedett. A millenniumi kiállítás alkalmával kifejtett érdemei elismerésül a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Nyugdíjaztatása alkalmával sokévi hű és buzgó szolgálatát 1911-ben az osztrák császári III. osztályú Vaskoronarenddel

NÁDASKAY BÉLA SZOBRA
(DAMKÓ JÓZSEF ALKOTÁSA)

jutalmazták. Állatorvossá avatásának 50 éves évfordulója alkalmából az állatorvosi tudományok tiszteleti doktora címet kapta. 1925-ben a kormányzó gazdasági főtanácsosi címet adományozott számára.

85 éves korában, 1933. december 6-án halt meg.

A Magyar Országos Állatorvos Egyesület (MOÁE) alapításának 50. évfordulója alkalmából mint alapító tagnak és az egyesület volt titkárának, a *Veterinarius* szerkesztőjének arcképét (olajfestmény) 1930. március 22-én a főiskola aulájában helyezték el; a kép ma az anatómiai tanszéken található. Síremlékét 1938-ban a rákospalotai temetőben, szobrát (Damkó József alkotása) az anatómiai tanszék előtt 1939. március 24-én avatták fel.

Irodalom

Zimmermann Ágoston: Dr. Nádaskay Béla 1848. IV. 30., † 1933. XII. 6. *Állatorvosi Lapok*, 1933. 56. 24. 331–333.

Karasszon Dénes: Nádaskay és az első magyar állatorvosi folyóirat megalapításának tudománytörténeti jelentősége. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1978. 33. 3. 147–150.